

Til alle pensjonskasser

Saksbehandler: Ann Viljugrein
Dir. tlf.: 22 93 99 09
Vår referanse: 09/3646
Deres referanse:
Arkivkode: 543.20
Dato: 30.03.2009

ENKELTE PRESISERINGER KNYTTET TIL SOLIDITETSREGELVERKET FOR PENSJONSKASSER - OPPTAK AV ANSVARLIG KAPITAL MV.

Etter forsikringsvirksomhetsloven § 7-5 fjerde ledd kan en pensjonskasses grunnkapital og ansvarlige kapital uten samtykke av Kongen ikke settes ned eller forhøyes på annen måte enn ved fondsopplegg. Myndighet til å avgjøre kurante saker etter § 7-5 fjerde ledd ble delegert til Kredittilsynet gjennom Finansdepartementets brev av 12. august 2008.

I dette brevet orienteres om enkelte mindre endringer i de prosedyrer pensjonskassene skal følge ved opptak av kjernekapitalinnskudd og ansvarlig lånekapital. Blant annet skal det fra nå av bare opereres med én mal for kjernekapitalinnskudd, som kan benyttes av både private og kommunale pensjonskasser. Videre minner en om at pensjonskassene fra og med 1. januar 2009 skal ha en minste grunnkapital på 10 ganger folketrygdens grunnbeløp samt at solvensmarginkravet skal oppfylles fra 1. januar 2010. Deretter følger en presisering av hvilke kapitaldekningskrav som gjelder for ytelsesbaserte pensjonsordninger med investeringsvalg.

Dette brevet erstatter likelydende brev av 20. januar 2003. Brevet vil bli lagt ut på Kredittilsynets hjemmeside www.kredittilsynet.no, tema "kapitaldekning". Eventuell utfyllende informasjon og svar på spørsmål av interesse for alle foretakene, vil også bli lagt ut her.

1. Opptak av kjernekapitalinnskudd

Kjernekapitalinnskudd under 30 millioner kroner

I Kredittilsynets brev av 20. januar 2003 ble det gitt forhåndsgodkjenning for kjernekapitalinnskudd under 30 millioner kroner. Denne praksis videreføres, likevel med enkelte mindre justeringer når det gjelder hvilke krav som stilles.

Kredittilsynet gir forhåndsgodkjenning av opptak av kjernekapitalinnskudd når følgende vilkår er oppfylt:

1. Opptaket gjøres ved innskudd av kjernekapital som tilfredsstillere kravene i forskrift av 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak (beregningsforskriften) § 3 nr. 13.
2. Pensjonskassen anvender det vedlagte skjema for innskuddsbevis, i uendret stand.
3. Kapitalopptaket meldes til Kredittilsynet. En slik melding *skal* inneholde:
  - a. En kopi/utskrift av møtebok/protokoll for det møte i pensjonskassens styre hvor kapitalopptaket ble vedtatt.
  - b. En kopi av godkjent innskuddsbevis i *utfylt* stand, undertegnet av styrets leder og daglig leder.

Det tidligere kravet om at det fremlegges bekreftelse fra styret om at vilkårene for godkjenning av kapitalopptaket er oppfylt, er erstattet av et krav om at innskuddsbeviset skal være signert av styrets leder og daglig leder.

Dersom pensjonskassen av ulike årsaker velger å ikke anvende det vedlagte innskuddsbeviset, må det sendes ordinær søknad. Tilsvarende gjelder dersom kapitalopptaket gjøres i form av tingsinnskudd. I slike tilfeller er det også særskilte krav til dokumentasjon.

Etter forsikringsvirksomhetsloven § 7-5 kan en pensjonskasse utstede grunnfondsbevis etter regler gitt av Kongen. Foreløpig er det ikke gitt nærmere regler om pensjonskassers utstedelse av grunnfondsbevis, men Kredittilsynet har lagt til grunn at forskrift av 7. februar 2001 nr. 208 om grunnfondsbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper anvendes så langt den passer. Opptak av ansvarlig kapital gjennom utstedelse av grunnfondsbevis skal godkjennes av Kredittilsynet uansett størrelse. Kredittilsynet er i ferd med å vurdere om det skal utarbeides særskilte retningslinjer for pensjonskassers opptak av grunnfondsbevis. Det er nylig foreslått endringer i regelverket for grunnfondsbevis (jf. NOU 2009: 2 Kapital- og organisasjonsforhold i sparebanksektoren), og Kredittilsynet ser det som ønskelig å avvente utarbeidelsen av særskilte retningslinjer for pensjonskasser til nye regler foreligger.

Kjernekapitalinnskudd over 30 millioner kroner

Kredittilsynet understreker at opptak av kjernekapitalinnskudd større enn 30 millioner kroner i løpet av et enkelt kalenderår fremdeles krever Kredittilsynets godkjenning. I slike tilfeller må det sendes søknad om kapitalforhøyelse vedlagt kopi av møtebok/protokoll fra det styremøte der kapitalopptaket ble vedtatt, utfylt og undertegnet innskuddsbevis og revisorbekreftelse på at kjernekapitalinnskuddet er innbetalt. Dersom kapitalutvidelsen skjer i form av tingsinnskudd, må ytterligere dokumentasjon vedlegges.

2. Opptak av ansvarlig lånekapital

Ved opptak av ansvarlig lånekapital skal det alltid, uavhengig av beløpets størrelse, sendes søknad til Kredittilsynet. En slik søknad skal inneholde:

- a. En bekreftet kopi/utskrift av møtebok/protokoll fra det møte i pensjonskassens styre hvor kapitalopptaket ble vedtatt.
- b. En redegjørelse som viser kapitaldekningen og sammensetningen av den ansvarlig kapitalen før opptak av ansvarlig lån. Beregningen bør være gjennomført med grunnlagsdata som ikke er eldre enn fra siste månedsavslutning (på søknadstidspunktet).

Skal det ansvarlige lånet ytes i form av tingsinnskudd, kreves tilleggsdokumentasjon. Kredittilsynet gir etter søknad tillatelse til opptak av ansvarlig lån som oppfyller kriteriene i beregningsforskriften § 4 nr. 2 eller § 4 nr. 3, men foretar ingen godkjenning av selve låneavtalen. Institusjonen må selv sørge for at låneavtalen er utformet slik at det er utvilsomt at kriteriene i beregningsforskriften er oppfylt. Låneavtalen må også oppfylle kriteriene for maksimal renteøkning og innløsningsrett for ansvarlige lån som angitt i Kredittilsynets rundskriv 2/2001.

Kredittilsynet har for enkelte pensjonskasser godkjent avvik fra kravet til maksimal renteøkning når det er innvilget rentefritak de første årene. På bakgrunn av at en slik praksis medfører vanskelige skjønnsmessige vurderinger, vil Kredittilsynet heretter kreve at pensjonskassenes ansvarlige lån fullt ut må følge kriteriene i rundskriv 2/2001.

Kredittilsynet vil for øvrig minne om beregningsforskriften § 9 a og § 9 b der det angis grenser for ansvarlig lånekapital i forhold til samlet ansvarlig kapital. Begrensingsreglene gjelder til enhver tid, og eventuelle ansvarlige lån som overstiger de angitte grensene anses som ikke-tellende ansvarlig kapital. Kredittilsynet gjør videre oppmerksom på rundskriv 14/2001 om praksis for godkjenning av tidsbegrenset ansvarlig lånekapital og krav om minimum 7 prosent kjernekapitaldekning.

3. Grunnkapital

Etter forsikringsvirksomhetsloven § 7-5 første ledd skal pensjonskassene til enhver tid ha en minste grunnkapital tilsvarende 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) med mindre et høyere minstekrav er fastsatt i vedtekter eller konsesjonsvilkår. Etter forskrift til forsikringsloven av 30. juni 2006 nr. 869 § 13-4 skal kravet være oppfylt fra og med 1. januar 2009.

4. Solvensmarginkrav

Etter forsikringsvirksomhetsloven § 7-9 skal en pensjonskasse med pensjonsordninger som anses som livsforsikring til enhver tid ha forsvarlig ansvarlig kapital og solvensmarginkapital. I forskrift til forsikringsloven § 9-2 heter det at forskrift 19. mai 1995 om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital for norske livsforsikringsselskaper (solvensmarginforskriften) gjelder tilsvarende for pensjonskasser med pensjonsordninger som anses som livsforsikring, likevel slik at minstekravet til solvensmargin i § 3 annet punktum ikke gjelder for pensjonskasser. Etter forskrift til forsikringsloven § 13-4 tredje ledd skal kravet til solvensmarginkapital være oppfylt innen 1. januar 2010. Kredittilsynet gjør oppmerksom på at det i solvensmarginforskriften er særskilte begrensingsregler for ansvarlig lånekapital.

5. Soliditetskrav for ytelsesbaserte pensjonsordninger med investeringsvalg

Flere pensjonskasser har gått over til investeringsvalg, og det er reist spørsmål om hvilket kapitaldekningskrav som gjelder for eiendeler tilknyttet slike ordninger.

I forskrift av 22. desember 2006 nr. 1616 om minstekrav til kapitaldekning i forsikrings-selskaper, pensjonskasser, innskuddspensjonsforetak og holdingsselskap i finanskonsern (kapitaldekningsforskriften) § 5 siste ledd heter det at eiendeler som er tilknyttet avtale om livsforsikring med investeringsvalg eller avtale om innskuddspensjonsordning med investeringsvalg og hvor selskapet ikke har gitt noen avkastningsgaranti, skal ha en risikovekt på

20 pst. av risikovekten som fastsatt i første ledd. Kredittilsynet legger til grunn at denne særregelen *ikke* kommer til anvendelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger med avkastningsgaranti, som eksempelvis ytelsesbaserte ordninger med investeringsvalg som nevnt i forsikringsvirksomhetsloven § 10-15 tredje ledd og foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd. I forsikringsvirksomhetsloven § 10-15 tredje ledd og foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd heter det at institusjonen svarer overfor de forsikrede for at manglende avkastning blir dekket av foretaket (gjennom overføring fra premiefondet eller tilskudd fra foretaket). Selv om foretaket er forpliktet til å dekke manglende avkastning, vil pensjonskassen ha et ansvar overfor de forsikrede dersom foretaket ikke gjør opp for seg. Kredittilsynet legger således til grunn at kapitaldekningsforskriften § 5 siste ledd ikke omfatter ytelsesbaserte ordninger med investeringsvalg. Det innebærer at eiendeler tilknyttet slike ordninger skal ha samme risikovekt som eiendeler tilknyttet ytelsesordninger generelt.

Kredittilsynet anser videre at ytelsesbaserte ordninger med investeringsvalg fra 1. januar 2010 vil underlegges samme krav til solvensmarginkapital som øvrige ytelsesbaserte ordninger, jf. solvensmarginforskriften § 4.

For Kredittilsynet

Emil Steffensen
avdelingsdirektør

Bjørn Andersen
seksjonssjef

Vedlegg: Skjema for kjernekapitalinnskudd